

Beste collega's,
Deze cursus wordt gebruikt in het 7de BSO Winkel-Etalage. Ik heb hem dit jaar herwerkt tot wat je hieronder vindt. Het zou wel fijn zijn om nu en dan van iemand te horen hoe je een bepaald onderdeel herwerkt hebt zodat het voor de lln. nog zinvoller is of zodat het nog meer beantwoordt aan de doelstellingen van een bepaald terrein. Bij de vragen is geen plaats opengelaten om antwoorden te noteren, dit om de cursus wat korter te laten verschijnen op de website. Hier en daar noteerde ik ook aanwijzingen voor jou als leerkracht (L)

Lieve Michels (lieve.michels@burgerschool.be)

Deel 1. Waarden, daar ga ik voor.

Inleiding:

Opdracht:

Je deed een vakantie- of weekendjob. Welke betekenis heeft die job voor jou? Waarom doe je die job eigenlijk?

Wat verwacht jij van je werkgever? (i.v.m. houding, vergoeding, afspraken, ...)

1.1. Waarden in mijn leven.

Opdracht:

Welke waarden vind ik in mijn eigen leven belangrijk? Ik zet al de waarden die ik belangrijk vind (op de volgende bladzijde) in kleur. Ik haal er daarna de 10 meest belangrijke uit en rangschik ze hieronder van de minst naar de meest belangrijke.

Bijlage bij 1.1. Waarden in mijn leven.

<i>Rechtvaardigheid</i>	<i>trouw</i>	<i>samenwerken</i>	
<i>Vertrouwen</i>	<i>delen</i>	<i>eenvoud</i>	
<i>Soberheid</i>	<i>humor</i>	<i>geloof</i>	<i>helpen</i>
<i>Iemand worden</i>	<i>persoonlijkheid</i>	<i>welvaart</i>	
<i>Vriendschap</i>	<i>durf</i>	<i>dienstbaarheid</i>	<i>kennis</i>
<i>Romantiek</i>	<i>fijngevoeligheid</i>	<i>zorg</i>	
<i>Nuttig</i>	<i>creativiteit</i>	<i>stiptheid</i>	<i>dankebaarheid</i>

<i>Bewust leven</i>	<i>optimisme</i>	<i>verwondering</i>
<i>Kritisch zijn</i>	<i>aanpassingsvermogen</i>	<i>openheid</i>
<i>Nederigheid</i>	<i>gehoorzaamheid</i>	<i>zelfvertrouwen</i>
<i>Gezondheid</i>	<i>sportief</i>	<i>smaakvol</i> <i>respect</i>
<i>Solidariteit</i>	<i>nieuwsgierigheid</i>	<i>zelfstandigheid</i>
<i>Handig zijn</i>	<i>verantwoordelijkheid</i>	<i>milieu-bewust</i>
<i>Plichtsbewust</i>	<i>ergeren</i>	<i>arbeid</i>
<i>Sociaal zijn</i>	<i>politiek bewust</i>	<i>eerlijkheid</i>
<i>Onafhankelijkheid</i>	<i>tederheid</i>	<i>prestatie</i>
<i>Gemak</i>	<i>zachtmoedigheid</i>	<i>flexibiliteit</i>
<i>Bezorgdheid</i>	<i>waarheid</i> <i>rust</i>	<i>ontspanning</i>
<i>Vreugde</i>	<i>schoonheid</i>	<i>begrip</i>
<i>Goedheid</i>	<i>geduld</i>	<i>wijsheid</i>

1.1.1. Waarden:

- een waarde is datgene wat je uiteindelijk belangrijk vindt, het betekent iets voor jou. Vaak worden waarden belangrijk gevonden door een groep mensen, bv. gezondheid.
- Een waarde is datgene waarnaar je streeft.
Bijvoorbeeld: naar school gaan is geen waarde. Wel kun je door naar school te gaan een diploma behalen. Met dat diploma kan je werk zoeken. Dat werk, arbeid, is een waarde.
Via werk krijg je ook een inkomen waardoor je allerlei zaken kan kopen. Weer een waarde: welvaart.
Waarom streef je arbeid en welvaart na? Mogelijk antwoord: om gelukkig te worden. Opnieuw een waarde: geluk.
- Voor een waarde gebruik je slechts 1 woord. Bv. geluk, welvaart, liefde, warmte, eerlijkheid, ...

Gaat het hier om een waarde of niet?

	Wel	niet	Welke waarde zit achter deze handeling?
- aan je fiets sleutelen			
- eerlijkheid			
- vriendschap			
- naar muziek luisteren			
- liefde			
- geld verdienen			
- ruziemakers verwijderen			
- naar de dancing gaan			

1.1.2. Normen:

Normen zijn concrete richtlijnen, afspraken, regels, handelingen die je stelt, opdat je een bepaalde waarde concreet zou kunnen beleven.

Bv. Als je de waarde 'gezondheid' heel belangrijk vindt, heb je hiervoor het volgende te doen:

Aan de hand van die normen wordt je gedrag beoordeeld.

Bv. in het verkeer: waarde:

normen:

Als je de norm overschrijdt word je beboet.

1.1.3. Ethiek

Zoals wetenschap zich bezighoudt met vragen over bv. het ontstaan van de aarde of het leven op bepaalde planeten,

zo houdt de ethiek zich bezig met alle vragen rond waarden en normen.

Er bestaat een specifieke ethiek voor het bedrijfs- en zakenleven bv. ivm.,

op vlak van gezondheid, bv. ivm.,

op vlak van milieu, bv. ivm.

De bedoeling is een oplossing te vinden voor die vragen of een beslissing te nemen die geldt voor alle mensen van dat land of die groep, zodanig dat een aantal waarden worden gerespecteerd.

Om tot een beslissing te komen kan men vertrekken vanuit een bepaalde waarde (beginsel-ethiek)

of men kan zoeken naar die handelingen die een bepaalde waarde tot gevolg hebben (gevolgen-ethiek),

of men kan vertrekken vanuit een typisch christelijke visie (christelijke ethiek bv. ivm. Huwelijk).

1.2. Iapijten weven in Pakistan...

Opdrachten:

- Wat roept deze video-opname bij jou op?
- Wat moet anders volgens jou? Waarom?
- Welke mensen zijn betrokken bij dit bedrijfje?
- Wie is verantwoordelijk voor deze situatie? Onderstreep dit in zwart bij de antwoorden van bovenstaande vraag.
- Voel jij je als koper (vanuit je gezinssituatie) verantwoordelijk voor dat gebeuren? Waarom wel of waarom niet?
- Voel jij je als (toekomstige) winkelier verantwoordelijk? Ga jij aankopen in een bedrijf waarvan je weet dat er kinderen werken onder deze omstandigheden? Waarom wel of waarom niet?
- welke waarden komen in het leven van deze kleine arbeitertjes niet aan bod? Schrijf deze waarden op waarvan jij vindt dat ze zouden moeten nagesteeft worden voor kinderen.
- Soms is kinderarbeid noodzakelijk om als persoon of als gezin te overleven. Welke waarden moeten dan nagestreeft worden door de werkgevers die deze kinderen tewerkstellen?

Deel 2. Bedrijven: waarde(n)vol?

2.1. Ethische ondernemingen in deze tijd.

'Ethisch ondernemen', de term gaat in de jaren negentig veel over de tong. Er circuleren natuurlijk nogal wat definities van het begrip, maar doorgaans bedoelt men ermee dat ondernemingen, uit eigen beweging, nog andere doelstellingen mee aan boord nemen dan winstmaximalisatie. Of nog: dat bedrijven niet enkel rekening houden met de belangen van hun aandeelhouders maar ook met de belangen van hun werknemers, het milieu, de toekomstige generaties, de buurtbewoners, de klanten, de leveranciers, de gemeenschap waarin ze functioneren ..., kortom met de zogenaamde 'stakeholders'. De meeste bedrijven doen dat al ten dele, al was het maar omdat talloze wetten hen dat opleggen. De term 'ethisch ondernemen' wordt daarom meestal gereserveerd voor bedrijven die meer doen dan het gemiddelde - bedrijven dus die innoverend zijn in hun ecologisch, sociaal of moreel beleid en veel tijd en energie steken in de communicatie met de "stakeholders".

Ethisch ondernemen veronderstelt dat een bedrijf er eigen waarden op nahoudt en er niet de kantjes afrijdt bv. door de wetten niet zo nauw te nemen, kinderarbeid en slecht betaalde overuren er bij te nemen zonder wroeging.

Een heel concreet voorbeeld daarvan zou zijn dat een bedrijf, in een land waar de regering zelf toegeeft dat het minimumloon feitelijk geen goed leven toelaat, spontaan of na overleg met zijn personeel, een hoger loon uitbetaalt dan het minimumloon.

Zo is er het cosmeticabedrijf The Body Shop, dat strijdt tegen proeven met dieren en dat zich in sommige van zijn productievestigingen hogere milieueisen oplegt dan wettelijk vereist.

Er is ijsjesproducent Ben & Jerry's die een deel van zijn winst besteedt aan goede doelen.

Er zijn de Wereldwinkels die enkel producten verkopen die aan bepaalde sociale en ecologische voorwaarden voldoen.

Er zijn de biologische landbouwers. Wie de geplogenheden in de biosector een beetje kent, weet dat je niet in die sector stapt om rijk te worden. Integendeel. Nogal wat mensen werken er keihard voor erg weinig geld.

Herwig Peeters (van Ethibel, een organisatie die bedrijven ethisch screent) geeft nog andere voorbeelden: 'Een snoepproducent die naar zero-energieverbruik streeft, een schoonmaakbedrijf dat laaggeschoolden opleidt en hen veel verantwoordelijkheid geeft, een koekjesproducent die zijn werknemers heel veel inspraak geeft bij het opstellen van hun uurrooster.'

Waarom nu?

Ethisch ondernemen is nu in de mode en dat heeft alles te maken met het feit dat de staten een deel van hun impact op het economisch gebeuren hebben verloren of zelf hebben afgebouwd. Als staten te veel regels en te hoge taken opleggen aan bedrijven worden de staten bestraft met kapitaalvlucht of gaan de bedrijven zich in lageloonlanden vestigen.

Een heel andere bron voor het succes van het ethische ondernemen is dat het imago voor wereldwijd opererende ondernemingen van onschatbare waarde is geworden. Dat imago wordt niet uitsluitend bepaald door de kwaliteit van de producten in enge zin, maar ook door de associaties die het product oproept.

Voorbeelden hiervan:

- Voor een bedrijf als Shell wordt het slecht nieuws als zijn naam synoniem wordt van milieuvervuiling door het simpelweg dumpen van een booreiland

in de zee, of van het vertrappelen van mensenrechten door de jarenlange samenwerking met de militaire regimes van Nigeria. Dan moet Shell wakker schieten en verklaren dat het iedereen die met Shell te maken heeft wil consulteren en zich voortaan zal toelagen op hernieuwbare energiebronnen.

- Bananenproducent Chiquita vindt het erg als er vlekken komen op zijn blauwwitte meisjesimago. Dat blijkt uit de advertenties waarin het bedrijf

meidt wel degelijk bezig te zijn met het wegzijn van het personeel op zijn plantages.

Tenslotte is er ook de persoonlijke factor. Carlos Boidin van het reclamebedrijfje Imagine verwoordt dat als volgt: 'We willen in ons beroepsleven dezelfde waarden vorm geven als daarbuiten.'

overgenomen uit Wereldwijd, september 1999

Opdracht bij het artikel uit Wereldwijd:

Onderstreep in de tekst aan welke voorwaarden een bedrijf moet voldoen vooraleer dit het label 'ethische onderneming' verkrijgt en omschrijf het hieronder in eigen woorden.

2.2. Ethische ondernemingen van dichtbij bekeken.

Oxfam Wereldwinkel

Opdrachten bij bezoek aan de Wereldwinkel:

1. Welke waarden streeft Oxfam Wereldwinkel na?
2. Geef met een voorbeeld aan hoe zij die waarden concreet in praktijk brengen.
3. Leg uit: Oxfam Wereldwinkel is een 'ethische onderneming', d.w.z. zij houden rekening met de 'stakeholders'. Verduidelijk dit met concrete voorbeelden.
4. Wie is de zwakste partij? Welke voordelen bieden ze aan de zwakste partij?
5. Haal uit de video 'De late shift': Eerlijke wereldhandel, geen kinderspel' de motivatie van Oxfam Wereldwinkel om hun producten op die manier aan te kopen en te verkopen.
6. Zou jij producten aankopen in de Wereldwinkel? Motiveer je antwoord.

* Vee-akker: Strijden voor gezond vlees.

Opdrachten:

Lees het artikel uit Visie, mei 1999, en beantwoord volgende vragen:

- Welke waarden streeft Vee-akker na? Hoe realiseert hij die concreet?
- Welke waarden die gangbaar zijn in de economie worden hierdoor niet of in mindere mate gerealiseerd? Welke gevolgen heeft dit voor het bedrijf?
- Kunnen we bij Vee-akker spreken van 'ethisch ondernemen'? Motiveer je antwoord.
- Wie is de zwakste partij? Is de oplossing goed voor de zwakste partij? Motiveer.

2.3. Ethische ondernemingen: evangelisch leven?

De grote levensbeschouwingen die wereldgodsdiensten geworden zijn zoals christendom, islam, boeddhisme, ... bestaan al eeuwen. Ze zijn gebaseerd op de diepe ervaring van een persoon of groep van mensen, die van daaruit ervoor kiezen om te leven vanuit een bepaalde waardenschaal.

Waardenschalen die gehanteerd worden binnen de christelijke cultuur zijn “de tien geboden” (10 levenswetten) en “de bergrede van Jezus”.

De 10 levenswetten.

1. Bovenal bemin één God
2. Zweer niet ijdel, vloek noch spot.
3. Heilig steeds de dag des Heren.
4. Vader, moeder zult gij eren.
5. Dood niet, geef geen ergernis.
6. Doe nooit wat onkuisheid is.
7. Vlucht het stelen en bedriegen.
8. Ook de achterklap en het liegen.
9. Wees steeds kuis in uw gemoed.
10. En begeer nooit iemands goed.

Opdrachten:

- Gaat het hier om waarden of normen?
- Van welke onderliggende waarde zijn volgende levenswetten de norm?
 - * gebod 5:
 - * gebod 7:
 - * gebod 8:
- Probeer eens met eigen woorden te omschrijven wat bedoeld wordt met volgende levenswetten:
 - * gebod 1:
 - * gebod 2:
 - * gebod 6:
 - * gebod 9:
 - * gebod 10:
- Duid met een warme kleur die levenswetten aan waarvan je vindt dat je ouders het je hebben proberen door te geven.
- Zet een – teken naast die waarde of norm waarvan jij vindt dat ze in onze samenleving niet voldoende tot haar recht komt.

De waarden van Jezus.

Mt.5,8: Zalig de zuiveren van hart, want zij zullen God zien.

Mt.5,9: Zalig die vrede brengen, want zij zullen kinderen van God genoemd worden.

Mt.5,21: Gij hebt gehoord dat tot onze voorouders is gezegd: Gij zult niet doden. Wie doodt zal strafbaar zijn voor het gerecht. Maar Ik zeg u: al wie vertoornd is op zijn broeder, zal strafbaar zijn voor het gerecht.

Mt.5, 23-24: Als gij uw gave komt brengen naar het altaar en daar schiet u te binnen dat uw broeder iets tegen u heeft, laat dan uw gave voor het altaar achter, ga u eerst met uw broeder verzoenen en kom dan terug om uw gave aan te bieden.

Mt.5,44: Bemint uw vijanden en bidt voor wie u vervolgen.

Mt.5, 48: Wees onverdeeld goed zoals uw Vader in de hemel goed is.

Mt.7,1: Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt.

Opdrachten:

- Probeer de waarden van Jezus met 1 woord te omschrijven.
- Ken je nog andere waarden die Jezus heel belangrijk vond?
- Plaats een + naast die waarden waarvan je denkt: 'dat doe ik zo'.
- Plaats een – naast die waarden waarin je denkt tekort te schieten.
- Wat kan je besluiten met betrekking tot het realiseren van de waarden van Jezus?

Waarden en normen in de hedendaagse ondernemingen.

Vragen en opdrachten.

- Vergelijk de waarden die Vee-akker en Fair-Trade nastreven met de waarden die horen bij de tien levenswetten en met de waarden die Jezus voorstond.

Wat merk je?

Hoe komt dit, denk je?

2.4. Kan ethisch ondernemen de wereld veranderen?

Vergeet het, zeggen sommige mensen uit de bedrijfswereld zelf. 'Uiteindelijk hebben de aandeelhouders bij ons het laatste woord. Verwacht dus geen wonderen. De bedrijven volgen wat de consument wil. Als die ethischer denkt, zullen wij dat ook doen,' verwoordt iemand van een grote telecom-multinational zijn visie. 'Stel: er doet zich een commerciële kans voor waar je ethische vraagtekens kan bij plaatsen. Wij zullen die kans niet laten liggen want anders gaat een concurrent ermee aan de haal. Dat kunnen we ons niet permitteren'. Daarmee is gezegd dat zelfregulering - het opstellen en naleven van een individuele gedragscode door bedrijven - niet volstaat.

August Van Put, voorzitter van de HBK-spaarbank gelooft bijvoorbeeld in sectoriële gedragscodes: codes die alle bedrijven van een bepaalde sector onderschrijven en naleven. Al geeft Van Put wel toe dat zoiets een zaak van lange termijn wordt, zeker voor internationaal werkende sectoren.

Jazeker, zeggen sommigen, ook in ngo-kringen. De mix van consumentendruk, ngo-acties en de eigen overtuiging van bedrijfsleiding en personeel, kan misbruiken als kinderarbeid in de textielsector of dierenproeven in de cosmeticabranche uitbannen. Het antwoord is niet zwart-wit, niet alles of niets. Er zijn immers verschillen tussen bedrijven. Een individueel bedrijf dat zich socialere en milieuvriendelijker opstelt, is al een verandering van de wereld. Als het navolging krijgt van sommige van zijn concurrenten, is de verandering nog groter. Als de staat tussenkomt om dat soort ondernemingen fiscaal te ondersteunen, staan we nog een stap verder. Maar zelfs in de meest wenselijke scenario's zal er op een aantal terreinen geen alternatief zijn voor wetgeving, nationaal en internationaal.

overgenomen uit Wereldwijd, september 1999

Opdracht:

Samengevat, zeggen verantwoordelijken van bedrijven en economie dus het volgende:

2.5. Toepassing: ethisch ondernemen in de eigen winkel

Opdracht:

Wat zou 'ethisch ondernemen' voor de bedrijven die leveren aan de huidige winkel van 7 Wet kunnen betekenen? Aan welke voorwaarden zouden de producten moeten voldoen?

Deel 3: Geld verdienen : mijn droom.

3.1. Geld voor mij als jongere

Verdienen en besteden.

Opdracht:

1. Waarvoor heb ik geld nodig? Waaraan geef ik het meeste geld uit?
2. Heb ik de indruk over genoeg geld te beschikken? Ja / neen / soms
Ervaar ik regelmatig / dikwijls / altijd / ... een tekort aan centen?
Voorbeelden van situaties waar ik ervaar dat ik eigenlijk geld tekort heb:
3. Wat doe ik momenteel om geld te verdienen?
4. Kan ik sparen van het verdiende geld? Ja / neen
Indien ja: waarvoor leg ik geld opzij: gsm – eigen TV – eigen PC – uitgaanskledij – uitzet voor als ik ga samenwonen -
5. Wat betekent geld voor mij als jongere?

3.2.GSM: goed besteed geld?

GSM

Nooit meer alleen op de weg

uit: De Morgen, 6 juni 2000

‘Belt er niemand, dan worden ze humeurig.’

Doctor in de communicatie Yves Punie bestudeerde de macht van de gsm.

De gsm is overal. Op de trein, in de wagen, op café, in het restaurant, enzovoorts. Niet alleen wordt hij steeds populairder – tegen eind dit jaar zal bijna één op de twee Belgen er een bezitten -, hij wordt stilaan een onmisbaar instrument van de moderne Belg.

Doctor in de communicatiewetenschappen Yves Punie ontrafelde de impact van de gsm op de ontwikkeling, het zelfbeeld en het zelfvertrouwen.

‘Gsm’ers voelen zich goed als iemand hen belt. Dat is een teken dat iemand hen nodig heeft.’

‘Het idee van altijd, overal naar om het even wie te kunnen bellen, is voor velen een grote troost’.

Voordelen van de gsm:

Nadelen van de gsm:

Deel 4. Vrije tijd

4.1. Job en vrije tijd...!

Opdrachten:

(L:Op een blad 2 cirkels laten tekenen)

Ik maak een lijst van alle activiteiten waarmee ik de tijd buiten school en stage invul, zowel tijdens de week als in het WE. Bv. uitgaan, telefoneren naar beste vriend/in, WE-job, babysitten, kamer poetsen, afwassen, ...

Ik ga na hoeveel tijd ik besteed aan elke activiteit. Ik deel de eerste cirkel in in segmenten waarvan de grootte overeenkomt met de tijd die ik spendeer aan die activiteit. In elk segment schrijf ik de naam van de activiteit

Ik kleur nu elk activiteitendeel met een kleur die overeenkomt met het gevoel dat ik heb bij die activiteit bv. poetsen: bruin; terrasje met vriend: oranje, ...

Moest ik volledig vrij zijn, zonder druk van buitenaf (op vlak van thuis, vrienden, geld, ...) hoe zou de cirkel van mijn vrije tijd er dan uitzien?
(lijstje met activiteiten maken, tweede cirkel indelen, kleuren volgens gevoel)

Ik bekijk beide vrijetijdsindelingen op de twee cirkels.

Welke verschillen merk ik tussen de eerste en de tweede cirkel: waaraan zou ik meer tijd besteden moest ik m'n leven vrij kunnen bepalen.

- geld verdienen
- contact met vrienden
- ontspanning
- helpen thuis/familie, ...
-
-
-

Waarom?

4.2. Uitgaan: zalig! ?

4.2.1. Spannend WE verzekerd!

(L.Dit onderdeel is een bewerkt onderdeel van de cursus van collega's uit het VTI Waregem)

Opdrachten:

1. Welke manier van uitgaan spreekt jou het meest aan: fuiven, praatcafé, dancing, rockconcert, uit eten, bioscoop, ...
Wat heb jij aan die manier van uitgaan?
Wanneer heb je achteraf een leeg gevoel? Hoe komt dat, waarmee heeft het te maken?
2. Is voor jou de muziek belangrijk bij het uitgaan? Voor welke muziek kies jij?
Wat betekent die muziek voor jou?
3. Techno, house, ... zijn ook gebonden aan kleding en stijl. Wat is jouw mening hierover?
4.
 - "Zonder een goeie pint vind ik niks aan uitgaan".
 - "Iedereen drinkt iets met alcohol, ik durf niet weigeren want anders hoor ik er niet bij"
 - "Met wat alcohol kom ik los, ik praat dan gemakkelijker."Wat vind jij van deze uitspraken?
Welk effect heeft alcohol op jou? Heb jij dat nodig om "eens goed uit te gaan"?
5. Welke elementen vind jij storend in het uitgaansleven? Hoe pakt men dit best aan?
6. Vind jij dat er strikte reglementen moeten zijn rond leeftijd? Sluitingsuur?
7. Bekijk de titels van dit deeltje. Ben je akkoord?

Getuigenis

'Ooit heeft een jongen, waarschijnlijk onder invloed, me ooit op een fuif zomaar vlak in mijn gezicht gevraagd: "Potje roeren?". Of iets dergelijks dat ik niet verstond, maar dat zoveel betekende als "wil je met me mee naar bed?".

Ik weet wel niet of het gemeend was of eerder als grap bedoeld. Ik voelde me toch niet zo blij! Ik vond het walgelijk dat er zo oppervlakkig over seks gedaan wordt.'

(Nele, 18 j., Overpelt)

'Er is niet alleen groepsdruk om het te doen, de druk kan ook van de partner komen. In mijn klas (technische afdeling) weten wij van elkaar dat er van de 18 meisjes maar één is die nog maagd is. En zeggen dat dit éne meisje juist nog maagd is omdat haar vriend het niet wil. Zo hoorde ik dat zij op een schoolfuif andere jongens probeerde te verleiden, om het ook eens meegemaakt te hebben. Deze gingen daar niet op in, omdat ze bang waren voor de reactie van haar vriend.

Ikzelf wist spijtig genoeg toen nog niet beter, namelijk toen ik zeventien was. Ik heb me ook laten gaan bij mijn eerste echte vriend. Hij had er grote behoefte aan en zo kwam het dat we zelfs twee keer per week met elkaar naar bed gingen (bij hem thuis wel en daar was dat zo te zien iets heel normaals). Na een tijdje begon ik te begrijpen dat het dàt niet was wat ik wilde. Ik had geen zin in seks en vrijen, maar durfde het eigenlijk niet te zeggen. Ik dacht dat hij me als abnormaal zou beschouwen. En ik was bang hem kwijt te raken, alhoewel we elkaar redelijk goed begrepen (behalve op dit punt). We zeiden zeer vertrouwelijke dingen tegen elkaar en hij wilde me niet kwijt. Na een E.J.-weekend heb ik de moed gehad het hem te zeggen. Hij probeerde mij te begrijpen en gaf mij mijn zin. Ik wist heel goed dat dit hem veel moeite kostte. Ik ben blij dat ik het hem gezegd heb en ik houd nu nog méér van hem. Soms komt er bij mij wel nog een soort onbehaaglijk gevoel naar boven, omdat ik eigenlijk iets kwijt ben dat ik had willen "geven" op een groter en blijvender moment in onze relatie.'

(anoniem, 18 j.)

Opdracht:

Herken jij deze beschrijving van mogelijke seksuele, emotionele en relationele vormen van geweld onder jongeren, vooral in het uitgaansleven? Of vind je het overdreven, eenzijdig, ongenuanceerd? Kun je misschien voorbeelden geven uit jouw fuif- en disco-ervaringen? Wordt over seksueel geweld onder jongeren gesproken of is het nog steeds taboe?

Seksueel geweld onder jongeren

In bepaalde disco's, megadancings en andere uitgaansgelegenheden of op fuiven kunnen jongeren onwillekeurig in een sfeer terecht komen, waar bepaalde vormen van fysiek contact of 'handtastelijkheden' en lichamelijk vrijen (kussen, strelen, intieme aanrakingen, eventueel zelfs seksuele bevrediging) vanzelfsprekend en normaal geacht

worden, zodat men ze eigenlijk aan elkaar opdringt zonder er al te zeer bij stil te staan. Deze vormen van opdringerigheid treden niet alleen op van de kant van jongens naar meisjes (wat wel het meest voorkomt), maar ook vanuit meisjes naar jongens die duidelijk erop uit zijn een jongen te versieren en 'zover te krijgen'. Er is steeds van seksueel geweld sprake als er ongewenste seksueel getinte uitnodigingen en woordspelingen geuit worden of als er erotische en seksuele handelingen verricht worden die tegen de zin van iemand ingaan.

Daarbij spelen nog steeds een aantal stereotypen over man en vrouw en bepaalde opvattingen over seksualiteit in onze samenleving een belangrijke rol: jongens en mannen willen altijd seks, vinden seks altijd leuk, zijn altijd in staat om seks te hebben en moeten altijd de leiding nemen.

Sommigen gaan er nog steeds vanuit dat jongens en mannen 'recht hebben op seks' van hun partner. Een aantal meisjes en vrouwen houdt nog steeds vast aan het idee dat seks 'een plicht' is waaraan zij moeten voldoen.

Een aantal jongens (én meisjes) vindt nog steeds enige vorm van dwang en opdringerigheid in de seksuele omgang 'normaal'.

Een seksueel contact is volgens hen pas ongewenst wanneer er fysieke dwang wordt gebruikt, wanneer de jongen een onbekende is en wanneer het meisje fysieke weerstand heeft geboden.

Neen zeggen of non-verbaal laten blijken volstaat niet: 'de jongen dringt aan, het meisje houdt af', klinkt het dan.

Nog steeds blijven bepaalde jongens ten aanzien van meisjes een 'dubbele moraal' hanteren: het is voor jongens normaal om seksuele ervaringen te hebben, meisjes die dit ook doen lopen het risico te worden uitgemaakt voor 'hoer' en 'slet'.

Meisjes die daarentegen niet ingaan op seksuele avances van jongens worden bestempeld als 'stijve trut' of 'seut'. Voor meisjes die een relatie met een jongen hebben, is bovendien het meest onuitgesproken (soms ook uitgesproken) dreigement aanwezig dat een jongen het uit zal maken wanneer zij niet aan zijn seksuele wensen tegemoet komt.

Opdrachten:

1. Duid die zinnen aan waar jij "ja, dat vind ik ook" kan op zeggen.
2. Zet een ! bij die zinnen waar jij weerstand in je voelt opkomen.
3. Ervaar jij van wat hierboven geschreven staat iets in je eigen uitgaansleven? Wat wel, wat niet?

One-night-stands

'Ik had seks met een jongen. De dag erna heeft hij me bij zijn vrienden belachelijk gemaakt door onder meer te beweren dat ik maar een blauwtje ben. Nu zegt seks me niets meer. Ik heb afkeer van mezelf gekregen. Zal ik ooit nog wel een normale relatie aankunnen?'

(anoniem)

(meer hierover kan je lezen in: E.J., Van jou mogen houden, blz. 75-85)

Opdrachten:

1. Welke woorden i.v.m. seks passen hierbij het beste? Waarom?
Seks om de seks – gemeenschap hebben met elkaar – naaien – liefde – neuken.
2. Wat zet sommige jongeren ertoe aan 'seks om de seks' te hebben? Wat stimuleert hen: teksten van liedjes rond seks, films, ...

4.3. Zondag: heil-ig...

**“We willen onthaasten
maar tegelijk de vrije zondag
afschaffen.
Hoe heilig is die vrije dag voor
jou?”**

Muurkranten, oktober 2001.

Opracht:

Bekijk opnieuw je tijdsindeling bij 4.1.

Van welke tijdsbesteding op zondag kan je zeggen:

- dat zou ik echt niet kunnen missen omdat het mij zoveel deugd doet (het geeft mij rust, ontspant mij, ik geniet er echt van, ...):
- dat zou ik echt niet kunnen missen omdat ik weet dat ik een ander/anderen gelukkig maak:

“Zondag is sinds mensenheugenis bedoeld om te zijn: een dag van vrijheid, van feest, waarop het zogenaamde ‘moeten’ wegvalt. Een dag van gastvrijheid, gezelligheid, genieten van rust en ontspanning in de natuur. Kortom, van tijd voor jezelf en anderen, en ook voor nog iemand waar we niet meer zo gauw aan denken.”

(uit: Inspiratie, nr.4, 2000: Omgaan met tijd.)

Als je kijkt naar je zondagsbeleving, waarvan kan je zeggen: voor mij is dit feest?

“Kardinaal Danneels schrijft: ‘Op de zondag is er ruimte voor verwondering. Als wij alle mooie dingen die ons bestaan uitmaken en die God ons schenkt in dit leven op aarde niet waarderen, hoe zullen we dan de hemel naar waarde schatten? De zondagse rusttijd (...) staat ook symbool voor dankzegging.’”

(uit Inspiratie, nr.4, 2000)

Heb jij de indruk dat je op zondag meer geniet van de dingen?

Zet het je soms aan om in je binnenste te danken?

“Heilig” heeft te maken met heilzaam = wat heelt, wat je diepgaand deugd doet zodat je tot rust komt en oog hebt voor wat mooi en goed is, zodat je tot verwondering komt en tot dankzegging, zodat anderen deugd aan je mens-zijn beleven.

Dat heilige is goddelijk.

Daarom verbindt men in onze christelijke godsdienst de zondagsrust met God.

Achtergrond van onze zondagsrust:

“Als het gaat om de wekelijkse rustdag – bij ons dus de zondag -, is het goed te bedenken dat we die aan het jodendom te danken hebben. Al duizenden jaren lang wordt die dag, de ‘sabbat’, bij hen op bijzondere wijze in ere gehouden. Niet in het minst thuis, in het gezin. Daarbij wordt er een prachtige, zeer inhoudsvolle liturgie gevierd die ongetwijfeld een van de voornaamste redenen is waarom de joodse

godsdiens zo veel eeuwen overheerde, tot de dag van vandaag. Vaak ondanks het gemis van een synagoge of joodse school.”
(uit Inspiratie, nr.4, 2000)

Moet alles 7 dagen op 7 open zijn?

Muurkranten, oktober 2001.

Opgaven:

1. Hoe denk jij er nu over?
2. Stel dat je in juli volgend jaar een job vindt als verko(o)p(st)er, je doet het met enthousiasme. Je werkgever beslist dat de winkel op zondag openblijft tot 18 uur. Jij moet 2 van de 4 zondagen werken. Je lief / levenspartner is dan vrij.

Deel 5. Daarvoor leef ik !

5.1. Het meest waardevolle in mijn leven

(L. Werkmethode uit Cat. Serv., dec. 1999 – methode waarbij de lln. een plaats in de ruimte innemen naargelang zij al of niet de parel gevonden hebben of nog aan het zoeken zijn. Mogelijke vragen vind je in CS blz.9)

Ook gaat het met het koninkrijk der hemelen als met een koopman op zoek naar mooie parels. Toen hij één kostbare parel gevonden had, ging hij alles verkopen wat hij had en kocht haar. Mt. 13, 45-46

Opgave:

- * - Schrijf in verschillende kleine cirkels wat jij op dit moment aan parels aan het verzamelen bent.
 - Voor welke parel zou je alle andere willen verkopen? Zet die parel in kleur.
- * Wat wil je uit het klasgesprek hierrond meedragen? Noteer dit hier.

5.2. Werk als ‘levensvervullend’

6.1. Sparen voor later.

opdrachten:

1. Wat verwacht je van de spaarmethode die je kiest bij de Bank (spaarrekening, kasbons, aandelen)?
2. Wat doet een spaarkas met je geld?
3. Ben jij akkoord met het feit dat zij je geld gebruikt om bv. de wapenindustrie te steunen of te investeren in sterk milieuvervuilende bedrijven?

6.2. ‘Anders’ sparen ... voor anderen.

(L.Info over de Triodosbank vind je op hun website. Het is de enige bank in ons land die uitsluitend ethisch belegt. Zij heeft één vestiging in Brussel, en is filiaal van de Nederlandse Triodosbank).

1. Lees de folder: “Ethisch sparen en beleggen. Bewust kiezen voor maatschappelijke meerwaarde” van de Fortis-bank.
Wat is het eigene van het Krekelsparen via Fortis?
Wat doet Netwerk met het geld dat zij krijgen van de Krekelspaarders bij Fortis?
2. We bekijken enkele van de projecten die door Netwerk worden gesteund.
 - Op welke nood gaan zij in?
 - Welke oplossing(en) bieden zij?
 - Is deze oplossing mensvriendelijk, bevordert ze menswaardig leven, gaat de maatschappij erdoor vooruit?
3. Netwerk is een pluralistische organisatie. Welke waarden worden gerealiseerd in hun projecten? (zie ev. deel 1.2.)
4. In de vorige folder van Krekelsparen stond de slogan: ‘Beter met mij, beter met de wereld.’ Leg uit wat ze hiermee bedoelen.
5. Wil ik hieraan meewerken met mijn spaargeld? Waarom wel/niet?

Niet enkel de Fortis-bank biedt een manier van ethisch sparen aan, Mercator helpt de 3de wereld met haar ‘projectsparen’ en de Triodosbank biedt aan de spaarder 6 verschillende mogelijkheden om ethisch te sparen en te beleggen.

6.3. Schulden, wie wordt er beter van?

thema campagne Welzijnszorg 2001

(L.hier wordt het jaarthema van Welzijnszorg uitgewerkt)

DEEL 7. WIE BEN IK?

7.1. Mijn levenslijn zegt veel over mij.

7.1.1. Mijn levenslijn

Opdracht:

- Ik teken mijn levenslijn. (houd hiervoor je blad horizontaal)
- Ik ga na wie voor mij belangrijke personen waren op een bepaald moment of gedurende een bepaalde periode en ik plaats die personen op mijn levenslijn.
- Ik schrijf naast en rond de naam van die persoon wat hij of zij voor mij heeft betekend, d.w.z. wat hij/zij mij heeft helpen ontdekken of ontplooien van mezelf, wat hij/zij positief van mij gezegd heeft waardoor ik leerde geloven in mezelf, ...
bv. ik ben de moeite waard, ik kan zorg dragen voor kinderen, ik kan een etalage schikken, ik kan knutselen, koken, ...

7.1.2. Wat ik over mezelf weet via keuzes

Opdracht:

- Ik plaats op mijn levenslijn de belangrijkste keuzes die ik totnutoe gemaakt heb op vlak van studie, vrienden, hobby, sport, WE- of vakantiejob, ...
- welke van mijn eigenschappen heb ik daardoor kunnen ontplooien?
bv. ik reageer spontaner, ik ben soepeler geworden door te sporten, ik neem gemakkelijker contact met mensen, ik kan goed inpakken, ...

7.1.3. video: Rosetta

(L. Gezien de lln. dit al 2 jaar na elkaar een saaie film vinden, ben ik op zoek naar een andere film, ev. Choices of the Heart, waarin het accent ligt op persoonlijkheidsvorming (zelf ontdekken, invloed milieu en geloof)

Opdracht:

1. Hoe zou jij de persoonlijkheid van Rosetta omschrijven?
2. Wie steunt haar (niet) om te worden wie ze is en zichzelf te kunnen ontplooien?
3. Waar merk je de kwetsbaarheid van Rosetta?

7.2. Wie ben ik tussen de anderen?

Opdracht:

* Groepsteekening
(L. Je laat de lln. in stilte op het bord een tekening maken, zonder voorgegeven onderwerp, ze mogen niks afspreken, gewoon op elkaar inspelen)

* Vragen:

- Hoe heb ik me gevoeld bij het tekenen in groep?
- Bij welke mensen ervaar ik dat mijn inbreng gewaardeerd wordt? Ik noteer één van zo'n ervaringen en schrijf erbij hoe ik me toen voelde.
- Op welke plaats, bij welke mensen durf ik initiatief nemen?
- Welk initiatief heb ik laatst genomen?
 - Welke capaciteiten van mezelf konden hier leven?
 - Hoe voelde ik me toen ik ermee bezig was? Welke gedachten speelden toen door mijn hoofd?
- Als ik een initiatief neem om iets te doen,
 - vergelijk ik me dan met anderen: altijd / soms / nooit?
 - Wat doet dat 'vergelijken met die persoon' mij vanbinnen?
 - .. Het helpt me om
 - .. Het breekt me af, ik voel me
 - .. Ik denk dan over mezelf

7.3. Wie ben ik momenteel als verko(o)p(st)er?

Opdracht:

Duid op de lijn die bij elke 'vaardigheid van een zelfstandig ondernemer' staat welke jouw groei is t.o.v. einde 6de Verkoop. (begin lijn = einde 6de verkoop)

- zin voor observatie
-

- zin voor exploratie (onderzoeken)
-

- kritisch denken
-

- creatief denken
-

- kunnen omgaan met risico's
-

- durven beslissingen nemen
-

- verantwoordelijkheid nemen
-

- communiceren met het team

-
- klanten kunnen inspireren en motiveren
-

- kunnen plannen en organiseren
-

- doorzetten als het moeilijk of lastig wordt
-

(L.Lied 'De steen', Bram Vermeulen beluisteren)

Door mijn leven is er "al iets veranderd hier op aarde",
want ik ben me bewust geworden van mijn eigen capaciteiten, ik heb er iets mee
gedaan, ik neem soms initiatief.

Opgdrachten:

- Ik zet in kleur het meest belangrijke uit 7.1.1, 7.1.2, 7.2. en 7.3.
- Ik schrijf uit wat er door mij 'veranderd' is bij bepaalde vriend(inn)en, thuis,
in de klas, in het leerbedrijf

Besluit:

In je groei naar wie je werkelijk bent en wat je te doen hebt met je leven is belangrijk:

1. Bewustworden van je positieve kanten, ze aanvaarden en erkennen: ja, zo ben ik, dit is mijn eigenheid.
2. Initiatieven durven nemen daar waar je diep aanvoelt en weet dat je het kan en dat jij en anderen er vreugde zullen aan beleven
3. Bevestiging van anderen aanvaarden, ze niet negeren als 'och, 't is niks', maar de vreugde ervan laten binnenkomen en laten 'stromen'.
4. De mensen en de situaties die jou stimuleren in je groei opzoeken. Daardoor durf je meer en meer geloven in wat je waard bent.

Deel 8. Mijn beroepskeuze

Opgdrachten:

1. In de film 'Rosetta' merk je dat zij niet wil zwartwerken. Zij wil 'volwaardig werk'.
Waarom is dat zo belangrijk voor haar?
2. We lezen het verhaal van Bert Magnus. Wat van zijn eigenheid kan Bert realiseren?
3. Motiveert je stage en dit leerbedrijf jou tot een bewuste keuze voor het beroep van verko(o)p(st)er? Ja / neen.
Indien ja, probeer te omschrijven waarom je graag in de verkoop zou gaan.

indien neen, ga over naar de volgende vraag.

Of ben je eerder op zoek naar een ander beroep? Welk beroep zou je graag uitoefenen?

Waarom?

Welke van je capaciteiten kan je daar gebruiken en ontplooien? (bekijk ook nog eens je levenslijn bij 7.1.1.)

4. *"Iets kunnen betekenen, iets kunnen doen voor mensen"*, zegt Bert Magnus. Op welke manier vind je dat terug in je toekomstige beroep? Probeer dit te omschrijven.

(L.Dit artikel komt wellicht uit Cat. Serv. van jaren geleden, uit het oude leerplan)

Deel 9. Open voor het leven, zoals het is

9.1. Nog zoveel te doen, niettegenstaande ...

Opdracht:

- We bekijken een video over het leven van jonge gehandicapten: Ilse, Wim, Pol en Ann.

(L.een uitzending van N.V.De Wereld van 1998?)

- Wat bewonder je in (één van) deze mensen? Waar kijk je naar op?

<i>Open to the world</i>	<i>Open voor de wereld</i>
<i>Open to spirit</i>	<i>Open voor de geest</i>
<i>Open to changing wind</i>	<i>Open voor de veranderende wind</i>
<i>Open to touch</i>	<i>Open voor aanraking</i>
<i>Open to nature</i>	<i>Open voor de natuur</i>
<i>Open to the world within</i>	<i>Open voor de wereld vanbinnen</i>
<i>Open to change</i>	<i>Open voor verandering</i>
<i>Open to adventure</i>	<i>Open voor het avontuur</i>
<i>Open to the new</i>	<i>Open voor het nieuwe</i>
<i>Open to love</i>	<i>Open voor de liefde</i>
<i>Open to miracles</i>	<i>Open voor de mirakels</i>
<i>Open to Beloved in You</i>	<i>Open voor de Geliefde, in Jou</i>
	<i>Open</i>
<i>Open to learn</i>	<i>Open om te leren</i>
<i>Open to laughter</i>	<i>Open voor de lach</i>
<i>Open to being blessed</i>	<i>Open voor het gezegend worden</i>
<i>Open to joy</i>	<i>Open voor de vreugde</i>
<i>Open to service</i>	<i>Open voor de dienst</i>
<i>Open to saying 'yes'</i>	<i>Open voor het 'ja'-woord</i>
<i>Open to risk</i>	<i>Open voor het risico</i>
<i>Open to passion</i>	<i>Open voor de passie</i>
<i>Open to peace and silence too</i>	<i>Open voor de vrede en de stilte</i>
<i>Open to love</i>	<i>Open voor de liefde</i>
<i>Open to beauty</i>	<i>Open voor de schoonheid</i>
<i>Open to Beloved to you</i>	<i>Open voor de Geliefde, voor jou</i>
	<i>Mike Scott</i>

- Lees de tekst van het lied 'Open' van Mike Scott.
Welk soort openheid vind je bij (één van) deze gehandicapten? Motiveer je antwoord.

9.2. Ik ben beperkt, ... en dan?

Hoe ga jij om met je eigen beperktheden?

Op vlak van je lichaam:

- Ik wil prettig overkomen. Daarom probeer ik puistjes weg te werken en
- Ik vind mezelf te dik; daarom
- Ik schaam me over bepaalde delen van mijn lichaam; daarom ...

Op vlak van omgaan met mensen en zaken:

- Op momenten dat ik echt fout ben, ben ik geneigd om weg te kruipen / dan schaam ik

- me en ik hoop dat met te veel mensen mijn fouten opmerken / dan schied ik mezelf uit
 voor Ik doe dat gedurende....minuten,
 en soms de volgende dag opnieuw /
 Dan spreek ik mezelf toe met de volgende zinnen:
- zie je wel, je kan er niets van
 - dat heb je wéér verkeerd gedaan
 - 't is altijd hetzelfde met mij
 - wat moet er van mij worden, ik kan niets goed?
 - ik had er al lang aan moeten denken
- ° Soms ben ik heel jaloers op anderen: op wat ze hebben of zijn. Ik geef die persoon dan stekelige opmerkingen / ik ben slecht gehumeurd en anderen krijgen dan de volle lading / ik denk dan: "ach ja, je kan niet alles hebben, eigenlijk ben ik best tevreden met ... / ik pieker erover hoe weinig ik heb en hoe weinig ik kan / ...

- ° Ik heb het er heel moelijk mee om mezelf te aanvaarden zoals ik ben.
 Ik vergelijk me vaak met anderen. Ik kom er vaak/ altijd/ soms negatief uit /
 Ik zit ervan in de put / Ik probeer eraan te werken en helpt me
 hierbij. Ik voel al vooruitgang./ Ik voel me op vlak van
 steeds minder dan een ander. / Ik kan er wel over praten met

(basis: Rasp '98)

Tips om om te gaan met beperktheden:

9.3. Weerbaar in het leven staan ...

Opdracht:

Getuigenissen van jonge mensen (uit 'Portret van een generatie, bijlage bij Het Nieuwsblad, juni 1997) en verhalen over het leven van Jezus (uit het Nieuwe Testament, ong. 60 tot 100 na Chr.)

- Zet in de getuigenissen van de jongeren in kleur wat jij ook belangrijk vindt.
- Wat is de kern van hun boodschap i.v.m. 'weerbaar in het leven staan'?
 Onderstreep dit.
- In deze getuigenissen van hedendaagse jongeren vind je iets terug van de manier van leven van Jezus van Nazareth: Vergelijk de boodschap van elke jongere met het aangegeven stukje uit het leven van Jezus.
 - ° Anne en Jezus in 'genezing op sabbat'
 - ° Johan en Jezus in 'verhaal van Zacheüs'
 - ° Katrien en Jezus in 'ware grootheid'
- Stel jezelf voor zoals deze jongeren het deden. Welke boodschap heb jij mee te geven?

Favoriete muziek:
Aantal CD's in rek:
Favoriet boek:
Aantal boeken:
Favoriete film:
Hoe vaak naar de film?
Hoeveel zakgeld per week?
Hoeveel geld nu op zak?
Hoeveel geld op rekening?
Favoriete kleur:
Hobby's:
Wat wil je worden?
Wie wil je graag ontmoeten?
Grootste ergernis:
Grootste schrik:
Kick:
Voor wie kiezen indien verkiezingen?
Mijn boodschap:
Geloven in God:

Jakobus en Johannes kwamen op een bepaald moment aan Jezus vragen of ze na hun dood een plaats konden krijgen aan de linker- en rechterkant van Jezus. "Toen de tien anderen dat hoorden ergerden zij zich aan de twee broers.

Maar Jezus riep hen bij zich en zei: 'Jullie weten dat de leiders van de volken heerschappij voeren over hen en de grote mannen hun gezag laten gelden. Zo moet het onder jullie niet zijn. Integendeel, wie groot wil worden moet dienaar zijn. Net zoals de Mensenzoon niet gekomen is om gediend te worden, maar om te dienen en om zijn leven te geven voor de bevrijding van velen.' (Mt.20,24-28)

Toen Jezus in Jericho kwam was er een man die Zacheüs heette. Hij was oppertollenaar en heel rijk. Door de gewone mensen werden tollenaars gezien als afpersers en dieven omdat zij vaak teveel belastingsgeld vroegen en dat in eigen zak staken. Die man wilde wel eens zien wie die Jezus was. Omdat de mensen hem verstootten klom hij in een boom.

“Toen Jezus voorbij die boom kwam, keek Hij omhoog en zei tegen hem: ‘Zacheüs, kom vlug naar beneden; vandaag moet Ik in uw huis verblijven.’ Hij kwam vlug naar beneden en ontving Hem met vreugde. Iedereen die het zag sprak er schande van: ‘hij neemt zijn intrek bij een zondaar’. Zacheüs richtte zich tot Jezus en zei: Heer, hierbij geef ik de helft van mijn bezit aan de armen, en als ik iemand iets heb afgeperst, vergoed ik het viervoudig’. Jezus zei tegen hem: ‘vandaag is er redding gekomen voor dit huis, want ook hij is een zoon van Abraham. De Mensen zoon is immers gekomen om te zoeken en te redden wat verloren is.’(Lc.19,1-10)

Om weerbaar te zijn in het leven,

d.w.z. in gelijk welke situatie jezelf blijven en niet tenondergaan aan mislukkingen, is het volgende nodig:

1. zie besluit bij deel 7.
2. zie tips bij 9.2.
3. een goede vriend of vriendin bij wie je terecht kan met je vreugde en verdriet
4. durven vertellen aan die vriend of vriendin wat je ondernomen hebt, wat je gerealiseerd hebt
5. zoeken wat je vooruithelpt in een bepaalde situatie
6. genieten van het leven, zorgen voor ontspanning
7. het geloof in ‘iets’, een Kracht of God kan een grote steun zijn.

Deel 10. Gezin en arbeid.

10.1. Werk-dagen.

10.1.1. Een week van 4 dagen.

ETAP is een fabriek in Malle. Ze maken er industriële en bureauverlichting. Gust de Nef is hoofddelegee van het ACV.

Vershemende mensen vroegen niet om minder uren te werken. “We begonnen met de patroon te onderhandelen. De zaak kwam in '94 van de grond toen bedrijven met een bedrijfsplan een premie konden verwerven om de kosten van een vierdagenweek te verzachten.

Bij ons werken 121 bedienden en 199 arbeiders waarvan 157 vrouwen. 129 van hen konden kiezen voor korter werken (met loonverlies). En 90 van die 129 arbeidsters kozen ervoor: 29 gingen halftijds en 61 stapten in de vierdagenweek. Daardoor konden 11 nieuwe mensen worden aangeworven.

De keuze van de vrije dag gebeurde vlotter dan we hadden gedacht, omdat niet iedereen per se een woensdag of een vrijdag wou. Ze moesten groepjes van vijf vormen en elkaars werk goed kennen. In elke groepje kozen ze dan hun vrije dag. Wie het hoogste aantal dienstjaren had, mocht eerst kiezen. En dat werkt prima.

De eerste twee jaar krijgen ze een premie van het Vlaams gewest om het loonverlies een beetje goed te maken. Daarbij is er ook een sectorpremie. Maar zelfs als die premies wegvallen, wil toch niemand terug naar de vroegere werkgeregeling.”

Overgenomen uit Visie, januari 1998

Opdrachten:

1. Als jij straks uit werken gaat, waarvoor zou jij dan kiezen: een 5-daagse of een 4-daagse werkweek (met loonverlies)? Motiveer je keuze.
2. Op welk moment in je leven zou jij liever overstappen naar een 4-dagenweek? Welke voordelen zie jij aan dat systeem (naast het nadeel van minder loon)?

10.1.2. Flexibele werktijden

Flexibele werktijden: inkrimpen, uitrekken, verschuiven, herschikken ...

zo luidt de titel van een artikel in Visie, februari 1999.

Bij de Alma in Leuven: conflict door werkdruk.

Rond Kerstmis was er een kortstondig conflict in de Alma-restaurants van Leuven. Omwille van stress en werkdruk legde het personeel het werk neer. In de restaurants en cafetaria's van de Alma, gespreid over de stad, worden er dagelijks 8 000 maaltijden geserveerd. Er wordt ook aan catering gedaan waarbij voor kleine groepen een meer feestelijke maaltijd wordt opgediend. En er staan in Leuven ook nog een 60-tal eigen automaten met frisdrank en broodjes.

Ingewikkeld.

Brigitte Wynants is er ACV-afgevaardigde en werkt in de administratie: bestellingen opnemen, klanten contacteren, offertes doen en het uurrooster van het personeel opmaken. “Vooral dat laatste is geen sinecure” zegt Brigitte. “Er wordt in ploegen gewerkt: van 8 tot 15.15 uur van maandag tot vrijdag plus van 8 tot 13 uur op zaterdag. En de andere week van 12 tot 20.15 uur van maandag tot vrijdag. Om de 6 weken moet er ook 4 uur op zondag worden gewerkt. Bij het ineenpassen van de uurroosters ga ik soepel te werk, een kwestie van geven en nemen, waarbij ik de werknemers en zeker de koks, content wil houden. Strakke directieven zoals de directie het zou willen pas ik niet

toe. En niet laat mij doen zonder er zien mee te bemoeien, waarschijnlijk omdat het zo ingewikkeld is”.

Werkdruk te hoog.

“Hier werken 138 werkkrachten als je alle jobs, voltijdse en halftijdse, omrekent naar full-time. De werkdruk ligt te hoog. Meer en meer moet er voldaan worden aan kwaliteits- en hygiënische normen, en dat vereist een andere manier van werken, van bedienen en presenteren. Het personeel is ook te krap uitgemeten zodat iedereen met te veel overuren staat en dat men moeilijk een verlofdag kan nemen.

Toen in december het contract van een nieuweling niet verlengd werd, besliste het voltallig personeel om de volgende werkdag niet aan de slag te gaan. De directie moest beloven een voltijdse werkkraft bij te nemen vanaf 1 januari en de stakingsuren gewoon door te betalen als gewerkte uren. Dat gebeurde. Halverwege de week eisten de wernerers dan nog de verlenging van het contract van hun collega, een betere en geen eenzijdige evaluatie van personeel-op-proef, en het terugdringen van de overuren. Ook dat werd door de directie beloofd.”

Opdrachten:

1. Ken je voorbeelden van ploegensystemen in winkels, grootwarenhuizen, ... waar jij bv. zou kunnen tewerkgesteld worden?
2. Welke zijn volgens jou de voor- en nadelen voor de verko(o)p(st)er?
3. In welk ploegensysteem zou jij willen werken? Waarom?

10.2. Huwelijk of carrière?

Video: Eerste deel van een internationale serie “Tussen man en vrouw”, Braambos, Canvas

Gezin van een wielrenner met 3 kinderen:

- Zou jij in de plaats van de partner willen staan: waarom wel of niet?
- Ken je nog voorbeelden van gezinnen waar de carrière van één van de partners op de eerste plaats komt? Hoe voel jij je daar tegenover?
- Hoe droom jij je gezin: verdeling van huishoudelijke taken tussen jou en je partner; vrijetijdsbesteding: samen of alleen; opvoeding van kinderen: welke taak heeft de partner hierbij?

Gezin van Nancy en Bart, 2 kinderen.

- Welke voordelen zie jij in ouderschapsverlof voor de partner of voor jezelf?
- Zou jij ouderschapsverlof, verlof zonder wedde, loopbaanonderbreking nemen, om voor je kinderen te zorgen? Waarom wel of niet?

11.1. Geen zin meer om te leven.

Opdracht: Wat komt er in je op als je het woord zelfdoding hoort?

We lezen enkele afscheidsbrieven van jongeren uit het ‘Dossier Zelfdoding,’ van G. Broeckx.

1. Welke zijn de redenen tot zelfdoding bij deze jongeren? Ken jij nog andere redenen?
2. Vermoed jij dat veel jongeren tussen 15 en 25 jaar denken aan zelfdoding? Waarmee heeft dit te maken?
3. Welk signaal geeft iemand aan de omgeving als hij/zij laat blijken dat hij/zij dood wil?
4. Hoe kan je proberen zelfdoding te voorkomen bij vrienden en kennissen? Wat kan jij doen? Welke hulp kan je inschakelen?
5. Waarom is er zo’n taboe over zelfdoding?

11.2. En wat als het je tegenaat?

De leerlingen van Jezus waren aan boord van een boot gegaan terwijl Jezus zich ergens in het gebergte terugtrok om te bidden. Er stak een storm op en “de boot had het zwaar te verduren van de golven, omdat de wind tegenzat. Op het einde van de nacht ging Jezus lopend over het meer naar hen toe. Toen de leerlingen hem op het meer zagen lopen, raakten ze in paniek. ‘Een spook’, riepen ze, en ze schreeuwden van angst. Meteen zei Jezus: ‘rustig maar, Ik ben het. Wees niet bang.’

Petrus gaf hem ten antwoord: ‘Heer, als u het bent, laat me dan over het water naar u toekomen’. Hij zei: ‘Kom’. En Petrus stapte overboord, liep over het water en kwam naar Jezus toe. Toen hij lette op de kracht van de wind, werd hij bang, en toen hij begon te zinken, schreeuwde hij: ‘Heer, red mij’. Meteen stak Jezus zijn hand uit en greep hem vast. Hij zei: ‘Kleingelovige, waarom heb je getwijfeld?’ Toen ze in de boot gestapt waren ging de wind liggen.

Mt.14, 22-33

Dit verhaal geeft iets weer over het leven van de eerste christenen, die het, midden de joden, niet zo makkelijk hadden.

We krijgen twee tips voor ‘als de wind je tegenzit’, namelijk
NIET

WEL

11.3. Verhalen die leven wekken.

Opdracht:

- Breng een lied, tekst, gebed, gedicht, ... mee waar jij je aan optrekt, dat jou soms helpt om door te gaan.
- Wat spreekt jou daarin aan? Hoe “gebruik” je dit medium?

- Ken je mensen die zich optrekken aan bepaalde rituelen, verhalen, gebeden, het voorbeeld van bekende personen, ... als ze het moeilijk hebben? Hoe sta jij daar tegenover? Kan je daar inkomen? Zou je ook zoiets willen kunnen?

Willem Vermandere.

1. Wat geeft Willem Vermandere “leven”?

2. Hoe typeert hij Jezus?

Vind je iets daarvan terug in het werk van W. Vermandere?